

ПРОМІЖНИЙ ЗВІТ

про виконання наукової теми кафедри початкової освіти

«Система підготовки вчителів початкових класів до професійної діяльності в умовах реформи «Нова українська школа»

Період: листопад 2021 р. – червень 2023 р.

ЛОГІКА ДОСЛІДЖЕННЯ

I етап. Аналітико-діагностичний (2021-2023 рр.)

II етап. Теоретико-моделювальний (2023-2025 рр.)

III етап. Узагальнювально-прогностичний (2025-2026 рр.)

НАПРЯМИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

- 1. Аналіз наукових джерел, дослідження професійних компетентностей вчителя, теоретичне обґрунтування системи підготовки вчителя до професійної діяльності в НУШ**
- 2. Розроблення системи оцінювання ключових та фахових компетентностей вчителя**
- 3. Моделювання системи підготовки майбутнього вчителя до професійної діяльності в НУШ**
- 4. Зміст підготовки: розроблення та оновлення робочих програм навчальних, оновлення змісту лекцій та методичних підходів до викладання**
- 5. Створення контексту НУШ у середовищі ЗВО**

Аналіз наукових джерел, дослідження професійних компетентностей вчителя, теоретичне обґрунтування системи

Науково-педагогічними працівниками кафедри підготовлено 53 наукові публікації (з них 5, індексовані у SCOPUS та Web of Science), у яких висвітлено результати дослідження таких питань:

- дидактичних підходів до професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи
- змісту інформаційної та цифрової компетентностей учителів
- особливостей підготовки майбутніх учителів до створення інклюзивного середовища
- емоційного інтелекту вчителя
- партнерства учителя та батьків
- мотивації студентів до педагогічної діяльності
- компетентності вчителя сільської школи
- феномену «ефективна освіта»
- безперервного професійного педагогічного розвитку
- особливостей формування наскрізних умінь в учнів НУШ
- особливостей освітнього процесу в умовах змішаного навчання

Аналіз наукових джерел, дослідження професійних компетентностей вчителя, теоретичне обґрунтування системи

2022

- Проведено науковий вебінар з міжнародною участю «Інтеграція сучасної психолого-педагогічної теорії та освітньої практики: європейський та вітчизняний досвід професійної підготовки майбутніх учителів» з науково-педагогічними працівниками Природничо-гуманітарного університету в Седльцях щодо обміну досвідом у підготовці майбутніх вчителів початкової школи
- Результат: презентовано досвід роботи викладачів кафедри, вивчено систему підготовки майбутніх учителів до педагогічної діяльності у Республіці Польща, напрацьовано шляхи подальшої взаємодії щодо обміну досвідом у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів

Аналіз наукових джерел, нормативної бази та теоретичне обґрунтування системи

2023

- **Проведено Всеукраїнську науково-практичну онлайн-конференцію (з міжнародною участю) «ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ПРАКТИКИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»**
- **Результат:** презентовано досвід розроблення та імплементації реформи «Нова українська школа», представлено досвід та методичні розробки викладачів кафедри щодо підготовки вчителя до реалізації реформи НУШ в початковій школі, розглянуто питання наступності підготовки вчителя початкової школи та базової школи до впровадження реформи НУШ
- **Тенденція:** зміна акцентів наукової теми на викладання в умовах дистанційного навчання, адаптація освітнього процесу до умов війни

Проблеми, що досліджуються викладачами кафедри у межах наукової теми

Методологія системи підготовки вчителя до професійної діяльності в умовах НУШ

Підготовка вчителів до застосування ІКТ-технологій у НУШ

Підготовка вчителів до дистанційного навчання в НУШ
Адаптація освітнього процесу НУШ до умов війни

Розвиток професійних компетентностей вчителя НУШ
Розвиток емоційної та ціннісно-патріотичної компонентів підготовки вчителя НУШ

Проблеми, що досліджуються викладачами кафедри у межах наукової теми

Ліннік Олена Олегівна, професор кафедри, науковий керівник

Стратегії адаптації освітнього процесу НУШ до умов війни

Бондаренко Геннадій Леонідович, завідувач кафедри

Риторичний компонент організації дистанційного навчання майбутніх учителів початкових класів

Мієр Тетяна Іванівна, професор кафедри

Дидактичний аспект підготовки майбутніх учителів до організації дистанційного навчання учнів початкових класів

Нежива Людмила Львівна, професор кафедри

Теоретичні основи та практичні особливості підготовки майбутніх учителів до реалізації освітніх завдань мовно-літературної галузі в процесі дистанційного навчання

Сіранчук Наталія Миколаївна, професор кафедри

Особливості використання зарубіжного досвіду організації компетентнісно орієнтованої підготовки сучасного педагога початкової школи в умовах освітньої реформи «Нова українська школа»

Проблеми, що досліджуються викладачами кафедри у межах наукової теми

Паламар Світлана Павлівна,
науковий співробітник кафедри

Особливості формування в майбутніх учителів предметно-методичної компетентності у закладах вищої педагогічної освіти засобами дистанційного навчання

Дубовик Світлана Григорівна,
доцент кафедри

Освітні практики підготовки майбутніх учителів початкових класів до застосування сучасних підручників у Новій українській школі

Порядченко Леся Анатоліївна,
доцент кафедри

Особливості використання інноваційних засобів під час проведення дистанційних занять з майбутніми вчителями сучасної початкової школи

**Вишнівська Наталія
Володимирівна,** старший
викладач кафедри

Практико орієнтована варіативність підготовки вчителя початкових класів в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»

Сухопара Ірина Геннадіївна,
старший викладач кафедри

Емоційна та ціннісно-патріотична компоненти підготовки майбутніх учителів початкових класів: умови реалізації

Проблеми, що досліджуються викладачами кафедри у межах наукової теми

Руденко Ніна Миколаївна,
старший викладач кафедри

Особливості підготовки вчителів початкової школи до проведення дистанційних уроків математики з використанням е-ресурсів

Шкуренко Олександра Вікторівна,
старший викладач кафедри

Особливості підготовки майбутніх учителів до впровадження STIAM-освіти в початковій школі

Семеній Наталія Олегівна,
старший викладач кафедри

Педагогічні умови реалізації функцій управління в умовах дистанційного навчання майбутніми учителями початкової школи

Шпіца Роксолана Ігорівна,
старший викладач кафедри

Психолого-педагогічні умови формування креативності майбутніх учителів початкової школи під час проведення очних та дистанційних занять

Проблеми, що досліджуються викладачами кафедри у межах наукової теми

**Прошкуратова Тамара
Сергіївна, доцент кафедри**

**Форми організації освітнього процесу в початковій школі на
інтеграційних засадах**

**Романенко Людмила
Віталіївна, старший викладач
кафедри**

***Технологічні особливості підготовки вчителя початкової
школи до реалізації ІКТ-супроводу формувального контролю
освітніх досягнень учнів***

Розроблення системи оцінювання ключових та фахових компетентностей вчителя НУШ

Система компетентностей вчителя (за Професійним стандартом)

Загальні

громадянська, соціальна, культура самовираження, лідерська й підприємницька компетентності

Професійні

мовно-комунікативна, предметно-методична, інформаційно-цифрова, психологічна, емоційно-етична, компетентність педагогічного партнерства, інклюзивна, здоров'язбережувальна, проєктувальна, прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, інноваційна, здатність до навчання впродовж життя, рефлексивна компетентність

Критерії оцінювання компетентностей:

Мотиваційний, Когнітивний, Діяльнісний, Ціннісний

Показники (індикатори) визначаються до кожної компетентності

Оцінювання компетентностей майбутнього вчителя НУШ

Мотиваційний: психологічне опитування та спостереження у професійній діяльності

Когнітивний: тестування + теоретичне розв'язання компетентнісно орієнтованих завдань

Діяльнісний: практичне розв'язання компетентнісно орієнтованих завдань у межах практичних і лабораторних занять із фахових методик, навчальних та виробничих практик

Ціннісний: психологічне опитування та спостереження за поведінкою студентів на практиці у процесі взаємодії з учнями, викладачами та колегами

Оцінювання вчителя НУШ

компетентностей

майбутнього

Проведено міні-дослідження «Готовність учителя до педагогічної діяльності у нових соціально-політичних умовах» (2022)

Учасники дослідження:

85 студентів, з яких

38% - магістранти, 62% - бакалаври

75% - денна форма, 25% - заочна форма навчання

96,5% - 20-25 років

Досвід роботи:

36% - тільки педагогічна практика

27% - від 1 до 3 років

25% - до 1 року

12% - більше 3 років

Оцінювання компетентностей майбутнього вчителя НУШ

Проведено міні-дослідження «Готовність учителя до педагогічної діяльності у нових соціально-політичних умовах» (2022)

Учасники дослідження:

85 студентів, з яких

38% - магістранти, 62% - бакалаври

75% - денна форма, 25% - заочна форма навчання

96,5% - 20-25 років

Досвід роботи:

36% - тільки педагогічна практика

27% - від 1 до 3 років

25% - до 1 року

12% - більше 3 років

Основні результати міні-дослідження

1. Зниження мотивації у зв'язку зі зміною соціально-політичних умов педагогічної діяльності відзначає майже третина випускників; підвищення – 14% студентів
2. Близько половини студентів визначають свій емоційний стан негативно (тривога, страх, схвильованість), натомість чверть студентів навпаки зазначають про впевненість та натхнення працювати у нових умовах
3. Ставлення до реформи НУШ у більшості студентів позитивне; більшість студентів вважають, що попри нові соціально-політичні умови реформа має продовжуватись
4. Водночас близько 20% студентів зазначають про необхідність додаткової підтримки у реалізації реформи та у зв'язку із новими соціально-політичними умовами
5. Найбільше додаткової підготовки студенти потребують у формуванні інклюзивної та психологічної компетентностей
6. Серед тематики додаткової підготовки більшість студентів називала таку, що пов'язана із подоланням стресових станів своїх та учнів; алгоритмами дій для забезпечення безпеки дітей в умовах воєнних дій, здійсненням дистанційного навчання в умовах війни

Моделювання системи підготовки вчителя до роботи в НУШ

Моделювання системи підготовки вчителя до роботи в НУШ в освітньо-професійному середовищі ЗВО

Зміст підготовки вчителя НУШ. Зміни у методичних підходах

Методологічні підходи	Системний, праксеологічний, студентоцентрований синергетичний, особистісно орієнтований компетентнісний, діяльнісний, екзистенціально-діалогічний
Технології формування професійних компетентностей	Медіаосвітні технології, технології проблемного навчання, технології критичного мислення, інтерактивні технології та навчання на основі досліджень
Нові напрямлення підготовки в умовах війни (акцент на інформаційну, психологічну, здоров'язбережувальну, проєктувальну)	Технології дистанційного та змішаного навчання Психологічні техніки емоційної допомоги собі та учням Проєктування безпечного освітнього середовища учнів
Методи навчання	Проєктів, гейміфікація, IBL (навчання на запитах), PBL (проблемне навчання)

Зміст підготовки вчителя НУШ. Зміни у підходах

Центри компетентностей та осередки професійного розвитку

Наставницька студія НУШ
Центр самопізнання і розвитку
Центр інноваційних освітніх технологій
Медіацентр педагога
Івент-осередок для студентів «Навчальна лабораторія НУШ»

Оцінювання

Тестування + кейси (аналіз педагогічних ситуацій, вирішення компетентнісних завдань)

Зміст підготовки: розроблення освітніх та робочих навчальних програм, оновлення змісту лекцій

1. Участь викладачів кафедри початкової освіти (Бондаренко Г. Л., Ліннік О. О. Вишнівська Н.В., Дубовик С. Г.) у фінському проєкті «Навчаємось разом» щодо оновлення змісту освітніх програм

•**Результат:** обмін досвідом щодо створення освітніх програм із викладачами ЗВО України; перегляд освітньої програми, внесення змін до вибіркового блоку навчальних дисциплін (запропоновано вибірккові навчальні дисципліни: "Емоційний інтелект", "Медіаосвіта та медіаграмотність"), робочих навчальних програм, до програм навчальних виробничих практик•

2. Участь викладачів кафедри початкової освіти (Бондаренко Г.Л., Руденко Н.М., Семеній Н.О.) у проєкті LEGO Foundation «Навчання через гру» щодо впровадження діяльнісних та ігрових методів навчання в освітній процес.

Результат: розроблення спецкурсу, оновлення змісту робочих програм навчальних дисциплін

Зміст підготовки: розроблення освітніх та робочих навчальних програм, оновлення змісту лекцій

1. Викладачами кафедри оновлено та затверджено робочі програми навчальних дисциплін, ЕНК, тексти лекцій, завдання для практичних та самостійних робіт

2. Робочою групою підготовлено проєкт освітньо-наукової програми «Початкова освіта» третього освітньо-наукового рівня вищої освіти

Створення контексту НУШ у середовищі ЗВО

Майстер-класи для вчителів:

«Створи мальовничий шлях до внутрішньої гармонії за допомогою Fluid ar»

«Інструменти формувального оцінювання здобувачів початкової освіти: сучасні техніки і прийоми»

Тренінги для вчителів:

«Диджиталізація як тренд сучасної освіти»

«Формування у майбутніх учителів початкових класів навичок роботи з доповненою та віртуальною реальністю, моделювання способів їх застосування в освітньому процесі початкової школи»

Створення контексту НУШ у середовищі ЗВО

Участь викладачів кафедри у підготовці тренерів НУШ спільно із ГО «Освіторія»:

**- Модуль «Управління школою в умовах реформування освіти»
(Ліннік О.О.)**

-Модуль «Оцінювання в НУШ» (Ліннік О.О.)

**Вебінари для вчителів НУШ спільно із ГО Освіторія, Всеосвіта
«Система оцінювання в НУШ»**

Створення контексту НУШ у середовищі ЗВО

Вебінари для студентів (2023)

- Інтегрований посібник з математики для 1 класу: інноваційний зміст і підходи (Прошкуратова Т. С.)
- Застосування імерсивних AR/VR технологій у навчальному процесі початкової школи (Шкуренко О. В., Шпіца Р.І.)
- Збагачення емоційно-чуттєвого досвіду молодших школярів на уроках читання в НУШ (Сухопара І. Г.)
- Організація навчально-дослідної діяльності учнів в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» (Романенко Л. В., Романенко К. А.)
- Формування дослідницьких умінь під час виконання Stem проєктів у початковій школі (Шкуренко О. В., Вишнівська Н. В.)

Створення контексту НУШ у середовищі ЗВО

ПІДРУЧНИКИ ТА РОБОЧІ ЗОШИТИ ДЛЯ НУШ

Дубовик, Світлана Григоріївна та Васильківська, Надія Адамівна та Вашуленко, Микола Самійлович (2021) *Українська мова та читання. Частина 1. 4 клас* Видавничий дім "Освіта", Київ, Україна.

Дубовик, Світлана Григоріївна та Вашуленко, Микола Самійлович (2021) *У світі рідного слова. Зошит із розвитку мовлення. 4 клас* Видавничий дім "Освіта", Київ, Україна.

Дубовик, Світлана Григоріївна та Вашуленко, Микола Самійлович (2021) *Робочий зошит з української мови. Частина 2. 4 клас* Видавничий дім "Освіта", Київ, Україна.

Дубовик, Світлана Григоріївна та Вашуленко, Микола Самійлович (2021) *Робочий зошит з української мови. 4 клас. Частина 1* Видавничий дім "Освіта", Київ, Україна.

Створення контексту НУШ у середовищі ЗВО

ПІДРУЧНИКИ ТА РОБОЧІ ЗОШИТИ ДЛЯ НУШ

Прошкураторова Т. С. (2021) Інтегровані зошити-посібники «Осінній, «Зимовий»
«Весняний» / Т. С. Прошкураторова, Л. М. Пилипко. – К.: Київський ун-т ім. Б.
Грінченка

Прошкураторова Т С. (2022) Букварик : посібник з формування навички читання /
Т. С. Прошкураторова, А. В. Пархоменко. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка.

Морзе, Наталія Вікторівна Шкуренко, Олександра
Вікторівна та інш. (2022) *Освіта. Діти. Майбутнє. Чому в школі цікаво?* ТОВ
Навчально-методичний центр "Освіта для майбутнього".

Створення контексту НУШ у середовищі ЗВО

ПІДРУЧНИКИ ТА РОБОЧІ ЗОШИТИ ДЛЯ НУШ

Морзе, Наталія Вікторівна Шкуренко, Олександра Вікторівна та інші. (2022) *Освіта. Діти. Майбутнє. Хто і що допомагає мені в житті?* ТОВ Навчально-методичний центр "Освіта для майбутнього".

Морзе, Наталія Вікторівна Шкуренко, Олександра Вікторівна та інші. (2022) *Освіта. Діти. Майбутнє. Що завжди поруч зі мною?* ТОВ Навчально-методичний центр "Освіта для майбутнього".

Морзе, Наталія Вікторівна Шкуренко, Олександра Вікторівна та інші. (2022) *Освіта. Діти. Майбутнє. Що приносить зима?* ТОВ Навчально-методичний центр "Освіта для майбутнього".

Висновки

1. Дослідження наукової проблеми кафедри початкової освіти відбувається відповідно до розробленої логічної моделі та плану її реалізації
2. Більшість викладачів кафедри долучились до виконання дослідження. У проблематиці досліджень є такі напрями: методологія системи, розвиток професійних компетентностей вчителя, підготовка до дистанційного навчання та навчання в умовах війни, ІКТ-технології, емоційний та ціннісно-патріотичний компоненти підготовки
3. За означений період у основний внесок викладачів полягає у теоретичному обґрунтуванні змісту таких професійних педагогічних компетентностей: інформаційно-комунікаційної, емоційно-етичної, педагогічного партнерства, рефлексивної, оцінювально-аналітичної, інноваційної, здоров'язбережувальної; визначенні понять «ефективна педагогічна освіта»; розвитку поняття «безперервний професійний педагогічний розвиток»
4. Викладачі кафедри додали до робочих навчальних програм теми, що стосуються психологічної, здоров'язбережувальної, інклюзивної та оцінювально-аналітичної складових підготовки вчителів
4. Визначено структуру професійних компетентностей учителя, розроблено систему кейсів (компетентнісних завдань) задач для їх оцінювання
5. Розроблено модель системи підготовки вчителя до професійної діяльності в умовах НУШ для подальшого вивчення та вдосконалення
6. Оновлено методичні підходи до підготовки вчителя в умовах НУШ та воєнного стану

Перспективи подальших досліджень

1. Потребують додаткового вивчення такі професійні компетентності: проєктувальна, прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, здатність до навчання впродовж життя
2. Апробація та вдосконалення інструментів діагностики професійних компетентностей вчителя
3. Підсилення підготовки студентів у напрямках формування психологічної, інклюзивної та здоров'язбережувальної компетентностей.
4. Розроблення критеріїв оцінювання, само- та взаємооцінювання компетентностей майбутніх учителів у контексті навчальних дисциплін
5. Апробація та подальше вдосконалення розробленої системи підготовки вчителя до професійної діяльності в умовах НУШ
6. Розроблення методики проведення уроку НУШ у форматі дистанційного та змішаного навчання, створення відповідних методичних рекомендацій для студентів
7. Продовження співпраці з іншими університетами, у тому числі, міжнародними
8. Продовження проведення вебінарів та конференцій та всеукраїнському та міжнародному рівнях
9. Продовження проведення викладачами тренінгів та семінарів для педагогів-практиків на базі кафебри